

VERSLAG GOAB-KRING NOORD-HOLLAND EN ZUID-HOLLAND NOORD

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Noord-Holland en Zuid Holland Noord, die plaatsvond op 26 juni 2025 van 09:30 – 11.30. Er waren 19 beleidsmedewerkers van 2 gemeenten en 2 vve-coördinatoren van een samenwerkende regio aanwezig en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. OAB 2026
4. Ve in de kinderdagopvang
5. In de etalage
6. Evaluatie en afronding

NIEUWS GOAB

Wet/regelgeving en Kamerbrieven

- **SPUK GOAB:** Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op 21 mei een brief naar de Kamer gestuurd waarin staat dat de SPUK GOAB per 2027 zal worden omgezet naar een Bijzondere Fondsuitkering (BFU). Dit sluit aan op de huidige looptijd van de SPUK, tot eind 2026. Echter is voor omzetting naar een BFU een wetwijziging nodig en dat kent een doorlooptijd. Het ministerie van OCW werkt aan een meer precieze planning en zal jullie daarvan op de hoogte houden. De brief van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 21 mei meldt ook, zoals ook in het hoofdlijnenakkoord van dit kabinet stond, dat alle SPUK's met ingang van 1 januari 2026 met 10% worden gekort. Die korting geldt ook voor de SPUK GOAB voor het jaar 2026, ook al loopt deze SPUK door tot eind 2026. Eind september 2025 ontvangen gemeenten van DUO een brief met daarin het voorlopige bedrag OAB voor het jaar 2026. De SPUK wordt jaarlijks geïndexeerd. De middelen in de BFU worden beleids- en bestedingsvrij uitgekeerd. Bij de BFU kan wel (verplichte) informatie opgevraagd worden. Welke informatie dat is, wordt nader uitgewerkt door OCW. Deze informatie hoeft echter niet gecontroleerd te worden door een accountant wat bij een SPUK wel het geval is. Doordat er de mogelijkheid is om informatie op te vragen, wordt het gemakkelijker voor het Rijk om te kijken of de doelen bereikt worden, of de uitkering aansluit bij de kosten van gemeenten en of de verdeling nog passend is. Daarbij kan de door de gemeente verstrekte informatie nooit leiden tot terugvordering van verstrekte BFU-middelen.
- De Voorjaarsnota 2025 kondigde toch een **indexering** fiscaal maximum 2026 aan voor de kinderopvang. De maximum uurprijzen in 2026 worden geïndexeerd aan de hand van een gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling in de economie. Het indexeringspercentage voor 2026 bedraagt 4,84%. De maximum uurprijs voor dagopvang voor 2026 komt daarmee uit op € 11,23. Ook worden stappen gezet in de verdere **uitwerking** richting 'bijna gratis' kinderopvang. Het drempelinkomen voor 96% vergoeding wordt in 2026 verhoogd naar € 56.400 (1,5x modaal), dit is voor 2025 € 47.400. Ook hogere inkomens krijgen meer tegemoetkoming. Bij bijvoorbeeld € 80.000 wordt dit 85,9%, dit is in 2025 82,7%. Voor de val van het kabinet werd 2029 als streefdatum genoemd voor de invoering van

bijna gratis kinderopvang. De gevolgen van de val van het kabinet voor deze datum zijn nog niet bekend.

Onderzoeken en handreikingen

- **Onderzoek** naar kansen op een goede start (Sardes/SEO) in het basisonderwijs voor jonge kinderen uit kwetsbare maatschappelijke groepen. Op basis van een risico- en impactanalyse worden zes beleidsmaatregelen aanbevolen:
 1. Verlaging van de leerplichtleeftijd naar vier jaar: Dit vergroot de deelname van doelgroepkinderen en vermindert ongelijkheden bij de start in het basisonderwijs.
 2. Urenuitbreiding van voorschoolse educatie: Vroeger starten, bijvoorbeeld vanaf twee jaar, kan ontwikkelingsverschillen verkleinen, mits de kwaliteit gewaarborgd blijft.
 3. Betere beschikbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen: Integratie van voorschoolse educatie in kinderdagopvang kan segregatie verminderen en deelname van werkende ouders vergroten.
 4. Professionalisering en coaching van pedagogisch medewerkers: Doorlopende scholing en ondersteuning verbeteren de ontwikkelkansen van kinderen.
 5. Verbetering van vroegschoolse educatie in het basisonderwijs: Kleinere klassen en betere beroepskracht-kind ratio's in groepen 1 en 2 verhogen de onderwijskwaliteit.
 6. Gezinsondersteuning: Stimuleren van ontwikkelingsondersteunend gedrag in de thuissituatie vraagt om een duurzame, op maat gemaakte aanpak.

Het verplichten van ve aan doelgroepkinderen vve wordt afgeraden vanwege inbreuk keuzevrijheid ouders en stigmatisering.

- **Staat** van het Onderwijs 2025. Inspectie stelt dat de vroegschoolse educatie op de meeste basisscholen in orde is. De doorgaande lijn met voorscholen kan beter. De Inspectie beveelt scholen aan hier echt werk van te maken.
- **Handreiking** Inclusieve Kinderopvang (Sardes). Sardes heeft in opdracht van de ministeries van SZW, OCW en VWS de handreiking 'Op weg naar inclusieve kinderopvang' geschreven. Deze handreiking helpt gemeenten, kinderopvangorganisaties, onderwijs en jeugdhulp op weg naar een gezamenlijke en inclusieve ontwikkelomgeving voor jonge kinderen. De handreiking is opgebouwd als een routekaart: geen vast pad, maar een flexibele leidraad die je helpt je eigen route naar inclusieve opvang te bepalen. De reis begint bij het verkennen van de gezamenlijke ambitie, en voert langs thema's als samenwerking, bekostiging, personele inzet en ouderbetrokkenheid. De route bestaat uit vier fasen:
 1. Oriënteren op inclusieve kinderopvang
 2. Verkennen van de lokale situatie en kansen
 3. Concrete plannen maken
 4. In de praktijk brengen en ontwikkelen

Elke fase bevat praktische vragen, voorbeelden en reflectietools om het gesprek te voeren en concrete stappen te zetten.

- **OESO** rapport vroeg investeren voor meer gelijke kansen. Het rapport legt de nadruk op de zwaksten. Er wordt gepleit om voor hen VVE betaalbaar, beschikbaar en toegankelijk te maken. Daarnaast pleit de Oeso voor kruisbestuiving: zorg voor vermenging van algemeen beleid met specifiek beleid voor thema's met veel kwetsbare kinderen. Denk aan een brede cross - sectorale aanpak, met coördinatie van educatie voor jonge kinderen met andere sociale en gezondheidsvoorzieningen voor kinderen en ouders.
- **Impact ve** in Nederland (NRO). In maart 2022 schreven Karin Van der Heijden en Ijsbrand Jepma van Sardes in opdracht van het NRO een impactanalyse voorschoolse educatie. In maart 2025 actualiseerden zij deze. Drie vragen worden beantwoord:
 - Wat is voorschoolse educatie?
 - Wat zijn de effecten van voorschoolse educatie?
 - Wat draagt bij aan de effectiviteit van voorschoolse educatie?

Effecten worden gezien op korte termijn (bij start op school op taal-, sociaal emotionele ontwikkeling en fijne motoriek), middellange termijn (woordenschat) en lange termijn (betere arbeidsmarktpositie). Aan dit effect dragen bij: Educatieve kwaliteit, duur programma, intensiteit programma, oudercompenent, professionalisering PM'ers, gebruik programma's, kleine groepen en doorgaande leerlijnen.

- [Leidraad](#) Functioneel taalonderwijs groep 1 en 2 (NRO). Deze leidraad biedt scholen handvatten om hun taalonderwijs voor kleuters vorm te geven, passend bij hun leefwereld. De leidraad ondersteunt leerkrachten, team- en schoolleiders bij het maken van bewuste en onderbouwde keuzes in hun onderwijsaanpak. Op basis van internationale wetenschappelijke literatuur zijn zes praktische aanbevelingen uitgewerkt, zoals: benut elke taalkans, bevorder rijke taalproductie en betrek de thuisomgeving van leerlingen. Bij elke aanbeveling zijn concrete materialen en activiteiten beschikbaar, zoals checklists en werkvormen. Deze leidraad sluit aan bij de bestaande leidraad voor groep 3-8 en zorgt voor een sterke, doorlopende leerlijn in taalonderwijs.

GOAB producten/verslagen/bijeenkomsten

- [Webinar](#) ve aantrekkelijk houden: in gesprek met onder andere bestuurders en managers pedagogiek van onder andere Doornik, Kind & Co Ludens, Tinteltuin, en SWW. Ook Sardes zat aan tafel als auteur van de Handreiking Bekostiging voorschoolse educatie. Aan bod kwamen vragen als: Wat hebben organisaties nodig om het ve-aanbod te kunnen en willen blijven voorzien? Wat willen zij behouden en op welk vlak hebben ze iets nieuws nodig? Het webinar is opgenomen in een studio en terug te zien.
- [Kenniscip](#) samenwerken rond jonge kind. De CED-Groep ontwikkelde binnen het GOAB-traject een korte kenniscip. Deze clip helpt gemeenten om jonge kinderen en hun ouders goed in beeld te krijgen én te houden. Daarnaast stimuleert de clip een geïntegreerde en doorgaande aanpak voor het jonge kind. In tien minuten worden jullie geïnformeerd over het belang van een kansrijke start. We laten zien hoe je als gemeente, samen met ketenpartners, domein overstijgend kunt werken om de kansen van elk jong kind te vergroten. Met voorbeelden van programma's en initiatieven tonen we hoe je zo'n ketenaanpak rond het jonge kind succesvol vormgeeft.
- [Factsheet](#) wat werkt in vve. Onderzoeken over de kwaliteit en opbrengsten van vve zijn bij elkaar gebracht, waarna is gekeken naar de waarde van deze onderzoeken. De factoren zijn op verschillende niveaus ingedeeld en op een rij gezet van kind tot en met de gemeente. Kort samengevat profiteren kinderen uit gezinnen met een grotere achterstand (lage sociaal-economische status, lage opleiding en niet-westerse achtergrond) meer van vve dan andere kinderen, is het betrekken van ouders bij de ontwikkeling van kinderen effectief, draagt professionalisering en bijscholing van beroepskrachten bij aan een hogere educatieve kwaliteit en hangt een hogere educatieve kwaliteit vervolgens samen met betere uitkomsten.

Op verzoek van OCW (geen GOAB):

- [Webinar](#) Faciliteren samenwerking ouders rondom jonge kind. Donderdag 3 juli van 9.30 – 11.00 uur georganiseerd door het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Centraal staat de vraag hoe je, als schoolbestuur, gemeente, of VE-aanbieder, deze samenwerking goed kan faciliteren.

Verduidelijking over de webinar 'samenwerking ouders rondom jonge kind'

Iedereen is welkom om aan te sluiten bij de webinar, deze is niet alleen voor gemeenten.

OAB 2026

Er zijn op dit moment meerdere ontwikkelingen gaande rondom het onderwijsachterstandenbeleid. Denk aan de 10% korting op het OAB-budget vanaf 2026, de indexering op het fiscaal maximumtarief voor de kinderopvang met als gevolg dat de ve-subsidie voor gemeenten zal stijgen. Ook komt het slotjaar van de GOAB-periode 2023-2026 eraan, waarin eventueel opgebouwde reserves grotendeels opgemaakt moeten worden. Naast financiële ontwikkelingen zijn er ook politieke ontwikkelingen: op 29 oktober 2025 zijn er landelijke verkiezingen en op 18

maart 2026 gemeenteraadsverkiezingen. Hoe wordt binnen gemeenten nagedacht over het voorbereiden van een mogelijk nieuwe wethouder en mogelijk nieuwe raadsleden op het OAB, ook in relatie tot financiële ontwikkelingen?

Samenvatting van uitwisseling

Gemeenten geven aan aankomende zomer aan de slag te gaan met de begroting met de nieuwe budgetten. Een gemeente geeft aan bij de nieuwe berekeningen de afrekeningen van 2024 mee te nemen om een goed beeld te krijgen. Dat het budget niet meer gebonden is aan de SPUK wordt als voordeel benoemd, omdat het budget dan ook gebruikt kan worden voor het stijgend aantal zorgvragen en dus voor de vraag naar inclusieve kinderopvang. Hierbij wordt wel de kritische noot genoemd dat budget sneller toegewezen wordt aan zichtbare problemen zoals zorg (gedrag) ten opzichte van risico's op achterstand (onbenut potentieel) zoals ve. Een andere gemeente merkt op dat het budget voor ve wel geoormerkt is op de voorschool, maar dat dit vervalt op de basisschool, waardoor het lijkt alsof de ondersteuning vervalt wanneer een kind naar school gaat. Dit is zorgelijk als het gaat om de doorgaande lijn. Dit is de reden dat de inspectie meer is in gaan zetten op de vroegschool.

Er blijken een paar gemeenten te zijn die het GOAB-budget moeten aanvullen met gemeentelijke middelen om aan de wettelijke verplichtingen rond voorschoolse educatie te voldoen. Landelijk wordt gezien dat dit vooral bij kleinere gemeenten gebeurt. Zij zullen bij een korting van de middelen mogelijk nog meer vanuit eigen budget in moeten leggen. Preventie wordt momenteel wel gedragen door de lokale politiek, maar er zijn wel zorgen om wat er gaat gebeuren na de verkiezingen. Ook wordt er aangegeven dat het CBS-dashboard een (veel) lager aantal doelgroepkinderen aangeeft dan dat er vanuit de JGZ wordt geïndiceerd, wat er voor kan zorgen dat het budget niet toereikend is. Dit is een landelijke trend en heeft met name te maken met het verschil in doelgroepdefinitie die gebruikt wordt tussen het CBS en de gemeenten. Ook is de peildatum van het CBS niet gebaseerd op de meest actuele gegevens, maar de tellingen 1 en 2 jaar terug. Als dan bijvoorbeeld een AZC wordt geopend in de gemeente zijn deze kinderen nog niet meegerekend in de budgetten. Er is nog niet bekend wanneer het Rijk met een meer uniforme doelgroepdefinitie komt, eerder is hier wel over gesproken.

Een gemeente heeft een vraag over of Boekstart eigen middelen gaat krijgen en wat dat betekent. Zij betalen nu Boekstart uit het GOAB-budget. In deze [kamerbrief](#) is te vinden dat de middelen voor Dbos en Boekstart vanaf 2027 structureel worden uitgekeerd aan zowel scholen als bibliotheken.

Een andere gemeente geeft aan dat de toegenomen personeelskosten (loonstijgingen in CAO) ervoor zorgen dat veel projecten in kinderopvang en onderwijs veel duurder zijn geworden en dat de begroting daarop aangepast moet worden.

VE IN DE KINDERDAGOPVANG

We gaan met elkaar in gesprek over ve in de kinderdagopvang. Wettelijk gezien is dit toegestaan: maximaal 6 uur per dag in de kinderdagopvang mag meetellen als ve-aanbod. Landelijk zien we steeds meer gemeenten die het mogelijk maken om ve in de kinderdagopvang aan te bieden. Er zijn ook gemeenten die dit tegenhouden en vasthouden aan het ve-aanbod in de peuteropvang. Ve in de kinderdagopvang kent voor- en nadelen. In een recente [beleidsreactie](#) van OCW worden gemeenten opgeroepen ve in de dagopvang mogelijk te maken om een zo groot mogelijk bereik van de doelgroep te stimuleren.

Samenvatting van uitwisseling

Verschillende gemeenten bieden al ve aan in de dagopvang, maar geven ook aan dat het als een uitdaging wordt gezien om de kwaliteit en het aanbod op deze groepen te monitoren. Vanuit de groep wordt gevraagd waarom OCW hier naartoe stuurt. De achterliggende gedachte is dat het bereik hiermee omhoog gaat, aangezien er ouders gebruik maken van de dagopvang voor wie de peuteropvang niet passend is. De gemeenten vragen zich af of dit een passende aanpak is om het bereik te verhogen, omdat ze het gevoel hebben dat er meer non-bereik zit bij kinderen die naar een ander soortige opvang gaan of helemaal niet naar de opvang gaan en deze kinderen bereik je niet als je ve-aanbod in de dagopvang realiseert.

Een gemeente vraag zich af of er bij het gratis maken van kinderdagopvang ook rekening is gehouden met de invloed hiervan op ve en de oplopende kosten voor gemeenten. Hier is nog geen informatie over naar buiten gekomen. Je ziet bij dit voorbeeld duidelijk dat kinderdagopvang is belegd bij SZW, terwijl ve is belegd bij OCW.

EVALUATIE EN AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende GOAB-kenniskring wordt gehouden op **dinsdag 25 november 2025** van 09.30 uur tot circa 12.00 uur. Dit is een fysieke bijeenkomst in de bibliotheek in Haarlem voor gemeenten.

Mist een collega op onze GOAB-contactenlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via k.vanderheyden@sardes.nl